Aluehallintovirasto
Etelä-Suomi
Työsuojelun vastuualue

Lausunto
Dnro ESAVI/31194/2024

11.9.2024

Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite
Lausuntopyyntönne 10.9.2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Lausunto

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue (jäljempänä työsuojeluviranomainen) lausuu hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 68/2024 vp) seuraavaa:

Hallituksen esityksessä todetaan, että esitys ei lisäisi työsuojeluvalvonnan tarvetta, koska työsuojeluviranomainen valvoo jo nyt ulkomaalaisten minimityöehtoja. Työsuojeluviranomainen toteaa, että nyt esitetyt muutokset eivät välittömästä lisää valvonnan tarvetta, mutta välillisesti valvonnan tarve voi lisääntyä palkkarajan valvonnan sekä työperäisen hyväksikäytön riskin vuoksi. Esitetyt muutokset voivat myös lisätä työsuojeluviranomaiselle muilta viranomaisilta tulevaa vihjetietoa.

Hallituksen esityksessä on tuotu esiin riskejä liittyen esitettyyn palkkarajavaatimukseen. Tällaisina on tuotu esiin muun muassa se, että esitettyjen muutosten myötä voisi olla mahdollista, että jotkut yritykset pyrkisivät naamioimaan työsuhteita yritystoiminnaksi, jos yritykset eivät pysty vakuuttamaan riittävän suurta palkkaa hakijoille. Lisäksi on tuotu esiin, että yritykset voivat osittain siirtyä ostamaan työtä alihankintana muilta yrityksiltä, jotka voivat lähettää työvoimaa toisesta EU-jäsenvaltiosta.

Työsuojeluviranomainen pitää hyvänä, että esityksessä on tunnistettu edellä kuvatun kaltaisia riskejä. Työsuojeluvalvonnassa on viime vuosina kertynyt valvontahavaintoja pyrkimyksistä naamioida työsuhteita yrittäjätyöksi erityisesti ulkomaisten työntekijöiden

osalta. Työsuojeluviranomaisen käsitykseen mukaan muutosten myötä voi myös syntyä riski siitä, että työ naamioidaan lähettämiseksi, vaikka kyse ei ole aidosta lähettämisestä.

Hallituksen esitysluonnoksen lausuntopalautteessa on tuotu esiin työperäisen hyväksikäyttöön liittyen se näkökulma, että riippuvuus työnantajasta voi lisääntyä, kun maahantulijat kokevat, että heidän oleskelunsa maassa on uhattuna, elleivät he ansaitse tiettyä summaa. Hallituksen esityksessä tuodaan esiin, että luontoisetujen enimmäisarvoihin ja kokonaismäärään liittyvillä rajoituksilla pyritään varmistamaan, että työntekijälle jää riittävä rahapalkka. Tämä vähentäisi riippuvuutta työnantajasta ja helpottaisi irtaantumista, mikäli työsuhteessa esiintyy hyväksikäyttöä. Työsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan luontoisetujen määrään liittyvistä rajoituksista huolimatta on olemassa riski siitä, että työntekijä on riippuvainen työantajastaan jatko-oleskeluluvan edellyttämän palkkarajan täyttymistä varten.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, tuloraja tai mikään muukaan ennakkovalvonnan muoto ei takaa, että kaikki työntekijän oleskeluluvalla maahan tulleet saisivat tosiasiallisesti palkkaa tulorajan ylittävän määrän. Tämän vuoksi ja edellä todetut riskit huomioiden työsuojeluvalvonnalle on myös jatkossa korostunut tarve. Työsuojeluviranomainen pitää lisäksi tärkeänä, että myös Maahanmuuttovirastolla on mahdollisuudet selvittää työnteon todellisia olosuhteita lupaharkinnassa etenkin tapauksissa, joissa on epäilys työsuhteen naamioinnista yrittäjätyöksi.

Johtaja	Eerik Tarnaala
Lakimies	Noora Haapa-alho

Tämä asiakirja ESAVI/31194/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/31194/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Haapa-alho Noora 11.09.2024 13:36

Ratkaisija Tarnaala Eerik 11.09.2024 14:42